

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Modest Petrovič Musorgskij – „Kartinky“ (výklad)

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	vy_32_INOVACE_mix1_evh06
Označení materiálu	evh06_kartinky_vyklad.doc
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	MgA. Petr Kuna
Anotace	Výukový materiál ve formě textu určený pro studium žáků. Text stručně a jednoduše seznamuje studenty se životem a tvorbou hudebního skladatele M.P.Musorgského a přibližuje dílo „Kartinky – Obrázky z výstavy“.
Předmět	EVH – Estetická výchova hudební
Tematická oblast	Hudební teorie – dějiny hudby
Téma	M.P.Musorgskij – Obrázky z výstavy
Očekávané výstupy	Student zná osobnost skladatele M.P.Musorgského, orientuje se v zařazení díla autora v kontextu dějin hudby, ovládá stěžejní díla tohoto autora a je blíže obeznámen se skladbou Obrázky z výstavy.
Klíčová slova	Musorgskij, Obrázky z výstavy, Kartinky
Druh učebního materiálu	výukový text
Ročník	2.
Cílová skupina	vyšší stupeň osmiletého gymnázia, čtyřleté gymnázium
Ověřeno	(datum, třída)
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Modest Petrovič Musorgskij – „Kartinky“ (výklad)

Ze života autora:

- ruský hudební skladatel, 3.3.1839 – 28.3.1881
- pocházel z důstojnické rodiny
- hře na klavír se učil zpočátku doma od matky
- spolu se svým bratrem studuje na gymnáziu v Petrohradě a dále nastupuje do vojenské školy gardových podpraporčíků
- v 17 letech zde složil zkoušky s vyznamenáním a získal hodnost poručíka
- 2 roky sloužil u vojenské posádky v malém městě, dále byl ministerským úředníkem a správcem lesního úřadu
- skvělý klavírista, zejména improvizátor, ale jeho kompoziční vzdělání nebylo hluboké
- rozervaný, krizemi zmítaný umělec se sklony k depresím, které však vedou k alkoholismu

Zařazení

- představitel romantismu, ruské národní hudby (realismus) a též impresionismu
- člen tzv. „**Mocné hrstky**“:
 - skladatelé M.Balakirev, A.Borodin, C.Kjui, M.P.Musorgskij, N. Rimskij-korsakov
 - skupina skladatelů, kteří se scházeli v Petrohradě v letech 1856 – 1862 se snahou vytvořit typicky ruskou národní hudbu

Významná díla:

- opery **Boris Godunov**, **Chovanština**, **Ženitba**
- orchestrální dílo **Noc na Lysé hoře**
- klavírní skladby **Obrázky z výstavy** (Kartinky)
- písňová tvorba

Obrázky z výstavy – „Kartinky“ (vznik 1874)

- typicky programní dílo inspirované posmrtnou výstavou výtvarných děl přítele Viktora Hartmanna
- na výstavě bylo cca 400 děl, která byla postupně rozprodána
- Hartmann vynikal svými knižními ilustracemi, později pracoval jako architekt

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- původně byla skladba od Musorgského napsána pouze pro klavír, později v roce 1922 však byla instrumentována (přepsána pro symfonický orchestr) francouzským skladatelem impresionismu Mauricem Ravelem
- díky Ravelově instrumentaci se stává z Obrázků z výstavy jedno z nejčastěji a nejbarvitěji interpretovaných symfonických děl

Jednotlivé věty:

- Hudební dílo se skládá z několika vět – „obrazů“, které jsou vzájemně propojeny „Promenádami“
 - Promenády mají představovat přecházení od jednoho obrazu k dalšímu a hudebně propojit vzájemně odlišné obrazy
 - z hlediska hudební formy se jedná o suitu rondového charakteru

Promenáda (tónina B dur)

1. Gnomus (Skřítek)

- ohyzdný skřet
- inspirováno skicou louskáčku na ořechy

Promenáda (As dur)

2. Starý hrad

- středověký hrad, na kterém se nachází trubadúr a zpívá svoji píseň

Promenáda (H dur)

3. Tuileries

- Inspirováno dětmi, které si hrají v královské zahradě v Tuileries v Paříži
- hádají se

4. Bydlo

- vůz s velkými koly tažený volským spřežením v Polském městě Sandomierz

Promenáda (d moll)

5. Tanec kuřátek ve skořápkách

- inspirováno Hartmannovým návrhem kostýmů pro balet
- nevylihnutá kuřátka „tančí“ uvnitř skořápek

6. Samuel Goldenberg a Schmuyle (Boháč a chudák)

- setkání dvou mužů, polských Židů
- jeden je bohatý, druhý chudý

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- postavě boháče je přiřazeno mocné, velkolepé, až „přezíravé“ hudební téma
- chudák má téma ve trubce (M.Ravel) a má působit skromně, nervózně, otrhaně...
- debatují spolu, později se spíše hádají
- nakonec věty však fortissimo boháče umlčí hlas chudáka

7. Limožský trh

- shon na trhu ve francouzském Limoges
- hudba má představovat ženské hlasy, které jsou hašteřivé

8. Katakomy

- inspirováno pařížským podzemím, v němž si Hartmann svítí lampou a prohlíží si temnotu chodeb...

9. Con mortis in Lingea morta

- „S mrtvými jazykem mrtvých.“
- obraz lidských lebek
- citovost, ztišení ve vzpomínce na zemřelého přítele

10. Baba – Jaga (Chaloupka na kuřích nožkách)

- obraz hodin ve tvaru domku na kuří nožce
- Musorgskij přidal k obrazu představu zlé Ježibaby, která letí na hmoždíři (ne na běžném koštěti)

11. Velká brána Kyjevská

- architektonický návrh městské brány pro Kyjev, která však nikdy nebyla postavena
- brána je ve staroruském stylu s kopulí, kostelem a zvonící
- tato věta tvoří monumentální závěr celého díla